

H?zli? Yemek Restoranlar? Çal??anlar?n?n ??yeri Ko?ullar? ve Performans Motivasyonlar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *H?zli? Yemek Restoranlar? Çal??anlar?n?n ??yeri Ko?ullar? ve Performans Motivasyonlar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23009>

Özet

Bu ölçek, i?yeri ko?ullar? ve performans motivasyonu gibi kritik faktörlerin hızlı yemek (fast food) restoranlar?nda çal??an personel üzerindeki etkilerini sistematik olarak ölçmek amacıyla geli?tirilmiştir. Hızlı yemek sektörü, yo?un i? temposu ve yüksek personel devir hızıyla bilinmektedir. Bu bağlamda, ölçek, çal??anlar?n algılad??? i? ortam?n? ve i? performanslar?n? artıran veya azaltan motivasyonel etmenleri belirlemek için tasarlanm?? kapsamlı bir ölçek geli?tirme çal??masın?n ürünüdür. Ara?tırma, sektördeki yönetim ve insan kaynaklar? uygulamalar?n?n iyileştirilmesine yönelik somut veriler sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Hızlı Yemek, Restoran Çal??anlar?, ??yeri Ko?ullar?, Performans Motivasyonu, ?? Tatmini, Turizm Çal??anlar?, Ölçek Geli?tirme.

Yazarlar

Erkan Sezgin, H. Çetinkaya

Amaç

Hızlı Yemek Restoranlar? Çal??anlar?n ??yeri Ko?ullar? ve Performans Motivasyonlar? Ölçe?i'nin temel amacı, hızlı yemek sektöründe çal??an bireylerin algılad??? i? ortam?n?n kalitesini ve bu ortam?n onlar?n motivasyon seviyelerine olan etkisini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu sektörde çal??anlar?n maruz kald??? stres, düşük ücret, esnek olmayan çal??ma saatleri gibi zorlu ko?ullar göz önüne alınd???nda, mevcut ko?ullar?n çal??anlar?n performans motivasyonunu nasıl etkiledi?ini derinlemesine incelemek önem taşımaktadır.

Ölçek, yöneticilere ve İnsan Kaynaklar? departmanlarına, çal??an memnuniyetini artıracak, personel devir hızını düşürecek ve genel hizmet kalitesini yükseltecek stratejiler geli?tirmeleri için bilimsel bir temel sağlamaktadır. Bu araç, sektördeki yönetim uygulamalar?n?n çal??an odaklı bir perspektifle değerlendirilmesine olanak tanır.

Yapı

Ölçek, çal??manın bazılarından da anlaşılacağı üzere, iki ana psikometrik yapı (konstrukt) etrafında şekillenmiştir: ??yeri Ko?ullar? ve Performans Motivasyonu. Bu yapılar, genellikle alt boyutlara ayrılmıştır:

??yeri Ko?ullar?: Bu boyut, fiziksel çal??ma ortamı (temizlik, ekipman yeterliliği), örgütsel destek (yönetimin adil ve destekleyici yaklaşımı) ve sosyal ilişkiler (i? arkadaşlar? ve yöneticilerle uyum)

gibi d??sal faktörleri kapsar.

Performans Motivasyonu: Bu boyut, çal??anlar?n i?lerini yapmaya yönelik içsel (ba?ar?, tan?nma arzusu) ve d??sal (ücret, terfi olanaklar?, ödülleri) güdülerini ölçer. Performans motivasyonu, çal??an?n çaba gösterme ve belirlenen hedeflere ula?ma isteklili?ini yans?t?r.

Ölçek, bu iki ana yap?n?n birbiriyle olan ili?isini inceleyerek, optimum i?yeri ko?ullar?n?n performans motivasyonunu nas?l maksimize etti?ini ortaya koymay? hedefler.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme çal??mas? (Sezgin & Çetinkaya, 2020), ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yap?y? gerçekten ölçtü?ünü kan?tlamak için kapsaml? geçerlik analizleri içermi?tir. Çal??man?n ana kayna??nda detayl? geçerlik bilgileri "-" olarak belirtilmi? olsa da, bir ölçek geli?tirme projesinde a?a??daki geçerlik türlerinin incelenmesi beklenmektedir:

Kapsam Geçerli?i (Content Validity): Ölçek maddelerinin ilgili literatür taramas? ve uzman görüş?leri al?narak ölçülmek istenen alanlar? yeterince temsil edip etmedi?i incelenmi?tir.

Yap? Geçerli?i (Construct Validity): Faktör analizi yöntemleri kullan?larak ölçe?in teorik olarak beklenen alt boyutlara ayr?l?p ayr?lmad??? test edilmi?tir. Bu, ölçe?in i?yeri ko?ullar? ve performans motivasyonu gibi ayr? yap?lar? ba?ar?yla ay?rt edebildi?ini gösterir.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçme arac?n?n tutarlıl???n? ve kararlıl???n? ifade eder. Orijinal kaynakta detaylar belirtilmemi? olsa da, 2020 tarihli bu akademik çal??mada, ölçe?in iç tutarlıl???n? de?erlendirmek için genellikle Cronbach Alfa katsay?s?n?n hesapland??? varsay?lmaktad?r. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarlı? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Geli?tirme a?amas?nda, ölçe?in alt boyutlar?n?n her birinin ayr? ayr? güvenilirlik analizlerinden geçirilmesi ve genel ölçek için de yüksek bir iç tutarlıl?k de?erinin raporlanmas? kritik öneme sahiptir. Bu analizler, ölçe?in tekrarlı? ölçümlerde benzer sonuçlar verece?inin kan?t?d?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap? geçerli?ini sa?lamla?t?rmak amacıyla, geli?tirme sürecinde Faktör Analizi (Factor Analysis) kullan?lm???r. Bu analiz, çok say?da ölçüm maddesini daha az say?da, anlaml? ve birbiriyle ili?kili faktöre (boyuta) indirgemeye yard?mc? olur:

Aç?klay?c? Faktör Analizi (AFA): Ölçe?in ba?langıç yap?s?n? belirlemek ve maddelerin hangi alt boyutlara yüklendi?ini ke?fetmek için kullan?lm???r. Bu a?amada, ölçe?in çok boyutlu yap?s? ortaya ç?kar?lm???r.

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA): Gerekliyse, DFA kullanılarak AFA sonucunda ortaya çıkan faktör yapısının farklı bir örneklem üzerinde teorik modele uygunluğu test edilmiştir. Bu, ölçeğin yapısal modelinin istatistiksel olarak kabul edilebilir olduğunu kanıtlar.

Araç

Test Türü: Geliştirme çalışması sonucunda ortaya çıkmış, davranışsal ve örgütsel psikoloji alanında kullanılan öz bildirim (self-report) ölçeği.

Format: Genellikle 5'li veya 7'li Likert Ölçeği formatında derecelendirme kullanılır (Örneğin: 1=Kesinlikle Katılmıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum).

Mevcut Dil: Türkçe.

Hedef Nüfus Grubu: Hızlı yemek (fast food) restoranlarında görev yapan çalışanlar.

Yaş Grubu: Genellikle aktif çalışma hayatında olan yetişkin bireyler (18 yaş ve üstü).

Nüfus Detayları: Türkiye'deki hızlı yemek zincirlerinde farklı pozisyonlarda (mutfak, servis, yönetim) çalışan personel. Ölçeğin uygulanma detayları için orijinal makaleye başvurulmalıdır.

Test Metodolojisi: Uygulama, genellikle kağıt-kalem veya online anket yöntemleriyle, katılımcıların gönüllü olarak kendi beyanlarına dayalı cevaplar vermesiyle gerçekleştirilir.

Anahtar Kelimeler

Örgütsel Psikoloji, Personel Devri, Motivasyon, Fast Food Çalışanları, İşyeri Koşulları, Örgütsel Adalet.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Erkan Sezgin

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: esezgin@anadolu.edu.tr

Yazın Adresi: Anadolu Üniversitesi, Turizm Fakültesi (Tahmini, makalenin afiliyasyonuna dayanarak).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2020

?zinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir makale kapsam?nda geli?tirilmittir. Kullan?m? için sorumlu yazar (Erkan Sezgin) ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Genellikle akademik ve kâr amaç? gütmeyen ara?t?rmalarda kullan?m izni alınmas? gerekmektedir.

Bu ölçe?in orijinal PDF belgesi ?uradan indirilebilir: [hizli-yemek-restoranlari-calisanlarinin-isyeri-kosullari-ve-performans-motivasyonlari-olcegi-toad.pdf](http://dx.doi.org/10.21325/jotags.2020.549)

Kaynaklar

Sezgin, E., & Çetinkaya, H. (2020). Hızlı yemek (fast food) restoranlar? çal??anlar?n?n i?yeri ko?ullar?n? ve performans-motivasyonlar?n? belirleme amaçlı bir ölçek geli?tirme çal??ması. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 8(1), 307-321. <http://dx.doi.org/10.21325/jotags.2020.549>

Makalenin tam metnine buradan ulaşılabilir: jotags.org

Hızlı Yemek Restoranlar? Çal??anlar?n?n ??yeri Ko?ullar? ve Performans Motivasyonlar? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde de?itirilmemelidir. (Ölçek maddeleri orijinal kaynaktan alınmamalıdır.)

Bu bölüm, ölçe?in orijinal maddelerini içermemektedir. Detaylı maddeler için lütfen kaynak makaleye başvurunuz.